

На додачу до російських ударів. Як ціна на електроенергію б'є по металургам і що з цим робити

10:00 01.09.2026 81

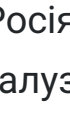
🔒 6 x8

Чим закінчилася спроба відкрити доступ промисловості до довгих контрактів з генерацією?

 ДМИТРО СИДОРОВ

Фото: Через обстріли металургі працюють в критичних умовах, висока вартість електроенергії погіршує становище галузі (ArcelorMittal Кривий Ріг)

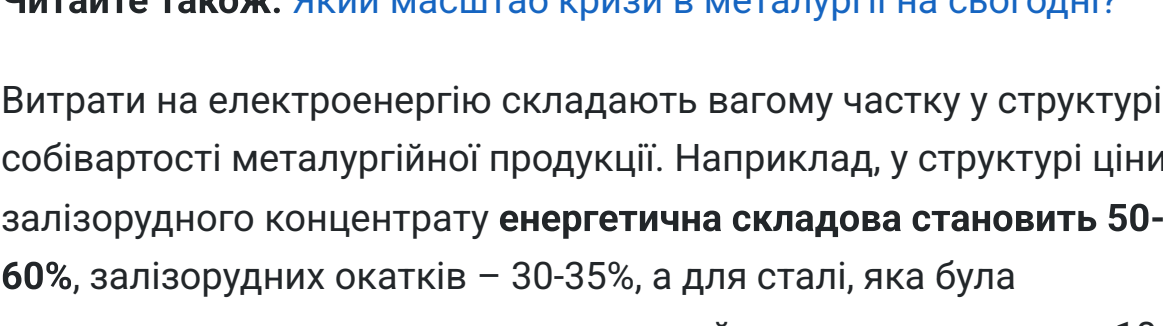
 Не витрачай час на шум! Читай тільки суть з **РБК-Україна** у

Металургія України переживає дуже складні часи – цілі металургійні комбінати зупиняються через обстріли, їх бізнес-модель підраває висока ціна на електроенергію.

Наскільки дорога електроенергія для української промисловості, який механізм був застосований для енергозабезпечення підприємств і як він має бути покращений надалі читайте у розгорнутому матеріалі РБК-Україна – **"Дорога електроенергія для металургії. Як забезпечити прямі контракти між промисловістю та генерацією"**, надалі подаються основні тези статті.

Росія продовжує цілеспрямовано атакувати одну з найбільших галузей української промисловості - металургію. Після атаки 16 серпня частково зупинив роботу найбільший в Україні металургійний комбінат "ArcelorMittal Кривий Ріг". 27 серпня ворог завдав повторного удару по "Запоріжсталі". Наразі невідомо, коли підприємство зможе відновити роботу.

З початку року металурги вимушено скоротили випуск продукції та поставки на зовнішній ринок через блокування морських портів та запровадження з початку цього року вуглецевого податку на кордоні з ЄС. Настільки драматичну для галузі картину доповнило зростання з 1 серпня тарифів на залізничні перевезення та висока вартість електроенергії.

ВІЙНА
ВЛУЧИЛИ У СКЛАД БОЄПРИПАСІВ

Як дорога електроенергія підраває позиції металургів

Вартість електроенергії для української промисловості зазвичай перевищує ціну в Європі. Наприклад, за 9 місяців минулого року середня ціна на електроенергію на ринку "на добу наперед" в Україні складала 106 євро за мегават-годину, за цей же період у Франції вона становила 61 євро, у Чехії – 94 євро та в Німеччині – 80 євро/мегават-годину, свідчать дані аналітичної компанії "Укрпромзовнішпексертиза".

Незважаючи на те, що останніми місяцями вартість електроенергії для промисловості дещо знизилася (через зниження попиту), проте **вартість цього енергоресурсу все лишається високою для кінцевих споживачів**, особливо таких як металургійні комбінати.

Читайте також: [Який масштаб кризи в металургії на сьогодні?](#)

Витрати на електроенергію складають вагомую частку у структурі собівартості металургійної продукції. Наприклад, у структурі ціни залізородного концентрату **енергетична складова становить 50-60%**, залізородних окатків – 30-35%, а для сталі, яка була виплавлена в електродугових печах, цей показник становить 10-15%, прокоментували виданню в профільній консалтинговій компанії GMK Center.

Електроенергія займає вагомую частку у процесі виплавки сталі (ArcelorMittal Кривий Ріг)

Така цінова ситуація є згубною для енергосмних підприємств. Промислова політика в Україні має бути спрямована на те, щоб ціна енергоносія для промисловості була найнижчою в ЄС, вважає народний депутат, заступник голови парламентського комітету з питань економічного розвитку Дмитро Кисилевський.

Високі внутрішні ціни на електроенергію **погіршують вразливе становище України на міжнародному ринку**. Адж, Китай та Туреччина, які є конкурентами України на європейському ринку металопродукції, напряду підтримують свої галузі. В Китаї застосовується пільгова ціна на електроенергію для чорної та кольорової металургії, а в турецькій компанії продовжують закуповувати в Росії сировину із суттєвим дисконтом.

Країни ЄС також надають суттєву підтримку своїм виробникам. Однією з таких програм Єврокомісії є компенсація непрямым вуглецевих витрат, яка надається підприємствам з великим енергоспоживанням та значними викидами вуглекислого газу. До 2030 року діє інша програма в ЄС – Clean Industrial Deal (англ. Угода за чисту промисловість), яка передбачає фінансування промисловості для зниження її енерговитрат.

"Фактично, це **субсидування частини енергетичних витрат підприємств**", - говорить аналітик GMK Center, кандидат економічних наук Андрій Глущенко та додає, що на фінансування згаданих програм щороку спрямовуються мільярди євро.

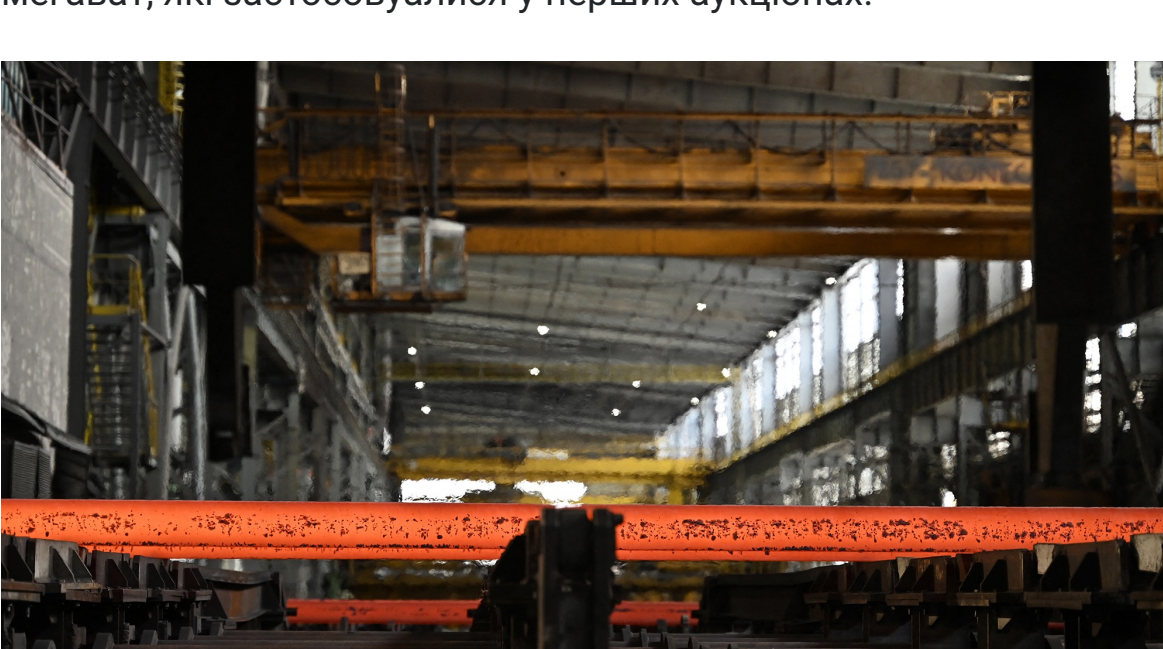
Читайте також: [Скільки ВВП може забрати в Україні вуглецеве мито ЄС?](#)

Такі країни як Італія та Німеччина мають окремі програми підтримки власної металургії, яка стала заручником високих світових цін на енергоносії. "Це результат продуманої промислової політики", - вважає Кисилевський і та додає, що Україна має рухатися таким же шляхом.

Які результати перших аукціонів на довгі контракти

Щоб забезпечити промисловість великим обсягами електроенергії за прийнятною ціною, **уряд дозволив проведення аукціонів**, за результатами яких мають укладатися договори на квартал, півріччя та рік. Обов'язок продавати електроенергію був покладений на державні компанії "Енергоатом" та "Укргідроенерго".

Договори на тривалий період дозволять **виробникам електроенергії застрахувати себе від падіння ціни**, яке зазвичай відбувається у травні-червні, а **споживачів – від її зростання**, яке характерне для січня-лютого. В Європі промисловість купує близько 70% всієї електроенергії саме на сегменті довгих контрактів, коментує народний депутат, голова парламентського комітету з питань енергетики та ЖКП Андрій Герус.

Атомні електростанції – це найбільше джерело виробництва електроенергії в Україні (Хмельницька АЕС, Getty Images)

Перші такі аукціони пройшли у другій половині липня. На торгах була виставлені невеликі обсяги двох генеруючих компаній (до 4% від прогнозного виробництва), учасники аукціонів уклали контракти з поставкою на 2, 5 та 11 місяців.

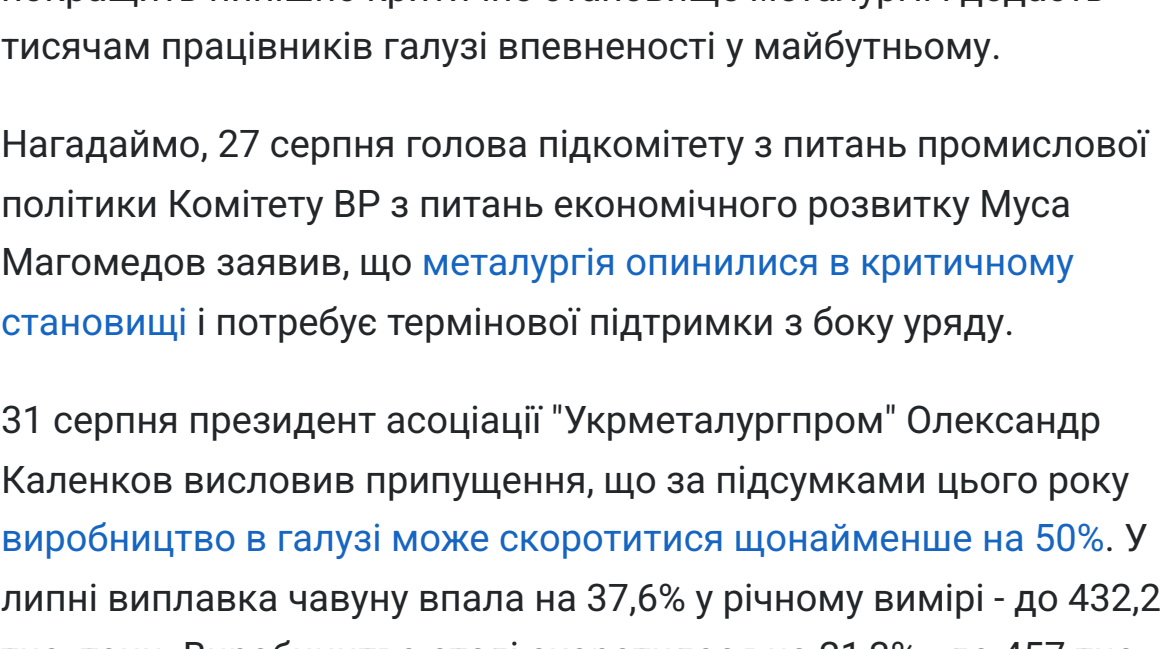
Читайте також: [В парламенті закликають не зволікати з призначенням нового керівництва "Енергоатома"](#)

За результатами аукціонів **переважними покупцями електроенергії стали трейдери**, а не кінцеві промислові споживачі. Це пояснюється тим, що виставлені обсяги були розбиті на досить дрібні лоти, розмір гарантійного обсягу не був чітко визначеним, а ціна зросла до такого рівня, який не відповідав очікуванням таких великих промислових підприємств, як наприклад "ArcelorMittal Кривий Ріг", повідомили РБК-Україна в компанії.

Що треба змінити в моделі аукціонів

Участь трейдерів не дає можливості сформувати ціну, яка могла би бути об'єктивним індикатором для кінцевого споживача, тому **для поліпшення моделі аукціонів варто вилучити трейдерів з учасників торгів**.

Важливо також збільшити обсяг лотів, наприклад, до 20 мегават. Таке значення більше відповідає профілю споживання великого промислового підприємства у порівнянні з лотами 2-5 мегават, які застосовувалися у перших аукціонах.

Металургійні комбінати мають значний обсяг споживання, для покриття якого необхідні лоти більшого розміру (Getty Images)

Щоб ціна на торгах більше відповідала бізнес-моделі промисловості необхідно **переглянути алгоритм визначення стартової ціни**. Обґрунтованим підходом буде використання індикатора **середньозваженої ціни на РДН за попередній відповідний період, але з дисконтом 30%**.

Для належного насичення попиту варто збільшити пропозицію обсягів електроенергії від державних компаній. Доречно буде збільшити ці обсяги удвічі.

Читайте також: [Як обстріли можуть скоротити експорт залізної руди?](#)

Важливими нюансами торгів є гранична кількість учасників – п'ять покупців. Цю вимогу варто скасувати, адже діючі правила не забороняють покупцям подавати заявки за ціною нижче стартової.

Щоб підвищити рівень прогнозованості фінансової моделі, **необхідно зафіксувати ставку гарантійного внеску**, яку має застосовувати продавець. Такі пропозиції висловили ряд покупців електроенергії, опитаних РБК-Україна.

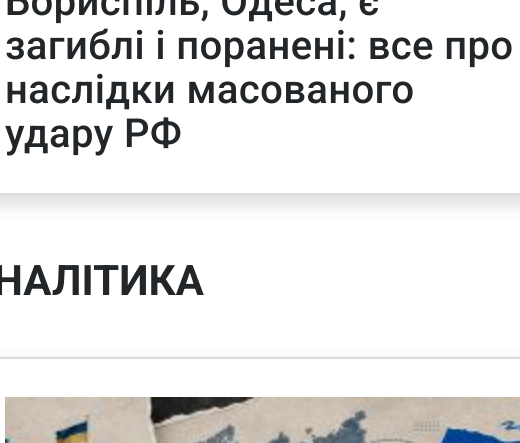
Аукціони мають давати можливість саме промисловості укладати прямі контракти з генерацією. Якщо цього не відбувається, втрачається мета їх запровадження, вважає президент "Українського союзу промисловців та підприємців" Анатолій Кінах.

Можливість отримати енергоресурс за прийнятною ціною покращить винісне критичне становище металургії і додасть тисячам працівників галузі певності у майбутньому.

Нагадаймо, 27 серпня голова підкомітету з питань промислової політики Комітету ВР з питань економічного розвитку Муса Магомедов заявив, що **металургія опинилася в критичному становищі** і потребує термінової підтримки з боку уряду.

31 серпня президент асоціації "Укрметалургпром" Олександр Каленков висловив припущення, що за підсумками цього року **виробництво в галузі може скоротитися щонайменше на 50%**. У липні виплавка чавуну впала на 37,6% у річному вимірі - до 432,2 тис. тонн. Виробництво сталі скоротилося на 21,3% - до 457 тис. тонн, а прокату – на 30,7%, до 382,7 тис. тонн.

НОВИНИ

Під атакою Київ, Бориспіль, Одеса, є загиблі і поранені: все про наслідки масованого удару РФ

АНАЛІТИКА

Уліана Безпалько керівниця рубрики Війна в Україні Спецоперація "Почтальон": Росія почала масштабну інформаційну атаку проти України

Ad